

KORT FORTALT

LAENGE LEVE BJERGENE

 **DANSK
KYST & NATUR
TURISME**

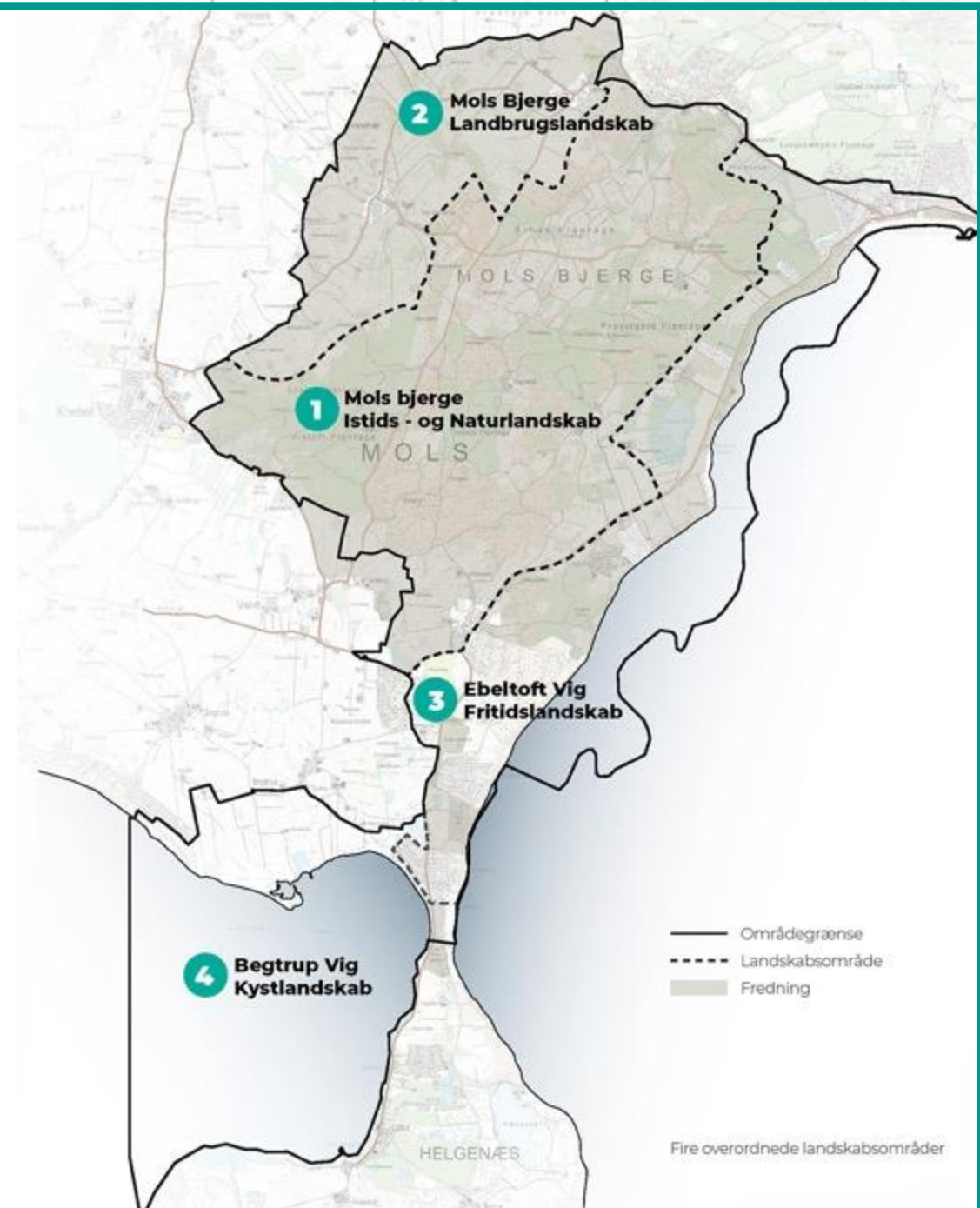
April 2022

INDLEDNING

Mange af os kender Michael Falchs sang om Danmark som et sted, hvor det ikke er de svimlende tinder og dybe dale, som præger landet og menneskene. Men på Djursland kommer vi alligevel op i højderne i Mols Bjerge – et enestående istidslandskab med storslåede udsigter og en natur, som gemmer på mange sjældne arter. Alt sammen omgivet af hav. Det tiltrækker med god grund et stigende antal besøgende, og området vokser i popularitet til stor glæde og stolthed hos os, der kender og holder af det.

Derfor er der behov for at tænke frem i tiden for at sikre bjergenes natur og landskab samt gode forhold for de lokale beboere og de mange gæster. Med en strategisk-fysisk udviklingsplan for Nationalpark Mols Bjerge har vi taget det første, vigtige skridt. Og det er vi stolte af. Udviklingsplanen er den første af sin slags i Danmark, og den kommer til at danne grundlaget for, hvordan vi kan arbejde med at lade beskyttelse af naturen gå hånd-i-hånd med benyttelse til friluftsliv og outdoor-aktiviteter.

MOLS BJERGE VISION

Mols Bjerger skal revitaliseres med nye forbindelser mellem mennesker og natur – på tværs af brugere – på tværs af landskaber

Vi vil værne om naturens kvaliteter og artsrigdom på en måde, der gør det trygt og spændende at færdes i Mols Bjerger. Vi vil give plads til fordybelse, aktivitet og eventyr – og plads til hinanden på tværs af interesser. Vi vil koble landskaberne sammen, så naturens oplevelser bliver tilgængelige fra kyst til kyst.

FRA PLAN TIL REALISERING

Udviklingsplanen indeholder forslag til en række fysiske tiltag, som tilsammen hæver bæreevnen i hele området ved at koncentrere aktiviteter på egnede steder.

Fysiske anlæg udgør etablering af faciliteter, veje og parkering. Realisering af planen vil derfor først og fremmest kræve, at der indgås aftaler med lodsejere om anvendelsen af arealerne. Det anbefales at der ligeledes føres dialog med interessenter i lokalsamfundet.

I denne fase skal der ligeledes opstartes en dialog med fredningsnævnet omkring de anlæg, der skal etableres som følge af udviklingsplanen. Når aftaler om arealerne er på plads, skal der, med udgangspunkt i retningslinjerne, ske en projektering af den enkelte gateway eller det ankomstpunkt, der skal etableres.

Slutteligt kræver etablering af de fysiske anlæg, alt efter beliggenhed og art, en række dispensationer og tilladelser, herunder landzonetilladelser, dispensation fra fredningen, byggetilladelser mv.

Forundersøgelser

Skitseprojekter

Tilladelser/
dispensationer

MOLS BJERGE METODE

Den strategisk-fysiske udviklingsplan er udarbejdet gennem tre faser.

Metoden er beskrevet i metodehåndbogen ” Længe leve landskabet | en metodehåndbog for strategisk-fysiske udviklingsplaner i natur- og outdoorområder” til inspiration for andre, der ønsker at udvikle rammerne for outdoor aktiviteter ud fra principper, der sikrer en balance mellem naturbeskyttelse og naturbenyttelse.

**Kortlægning &
strategisk analyse**

**Vision, strategi
& målsætninger**

Planlægning

MOLS BJERGE

ANVENDELSESZONER

1

Særlig beskyttelseszone

2

Vild naturzone

3

Ekstensiv landskabszone

4

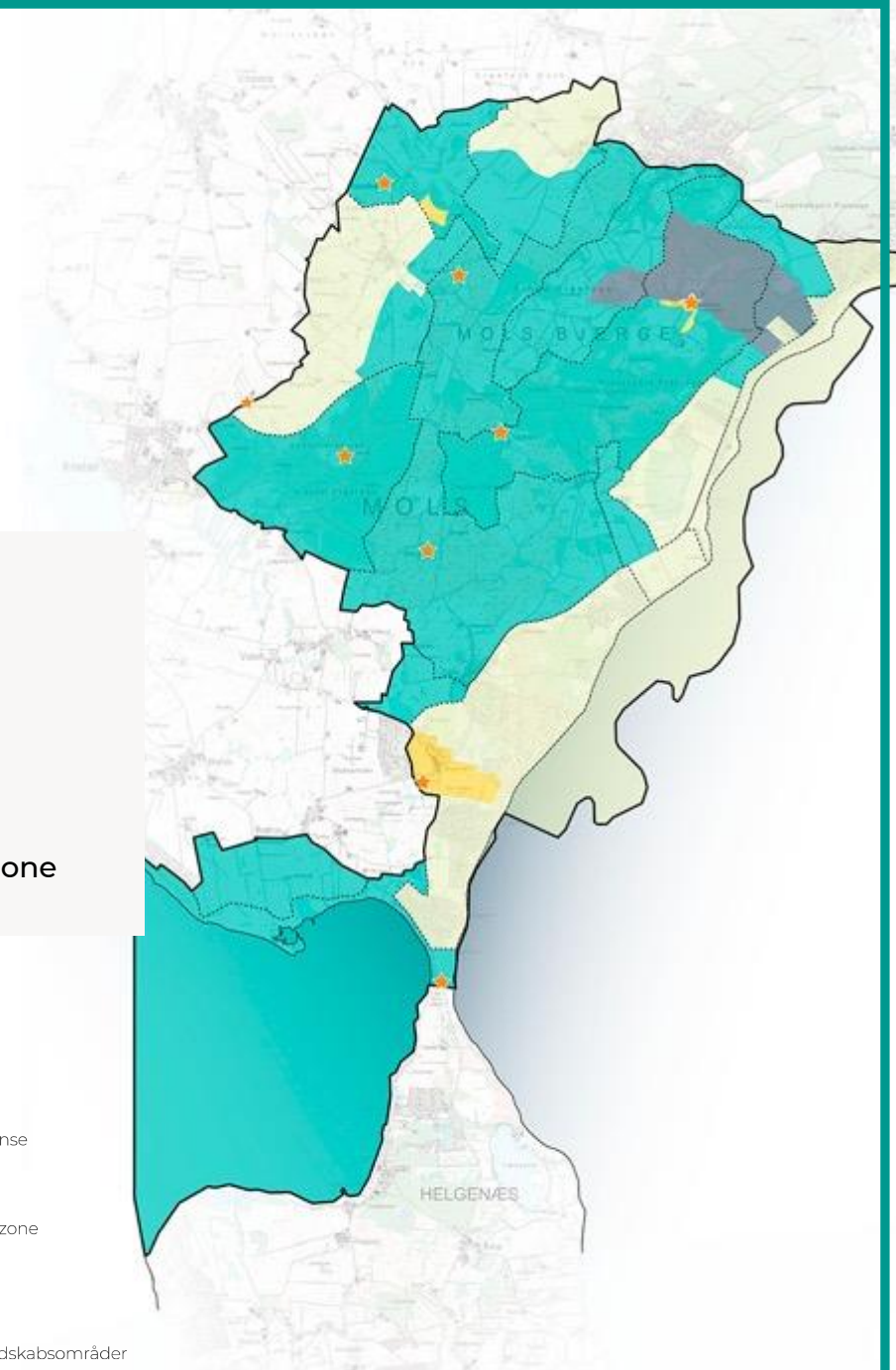
Friluftslivszone

5

Centerzone

- Områdegrænse
- ⋯ Karakterområdegrænse
- ★ Seværdighed
- Vild naturzone
- Ekstensiv Landskabszone
- Friluftslivszone
- Centerzone

Anvendelseszoner i de fire landskabsområder

1. SÆRLIG BESKYTTELSSESZONE

Anvendelse:

Zonen anvendes i områder, som kræver særlig beskyttelse enten på grund af særlige karaktertræk, truet natur eller kulturarv.

Adgang:

Færdsel til fods bør kun ske ad stier og gangbroer, som skåner natur og kultur for slitage og uhensigtsmæssige forstyrrelser af eksempelvis dyreliv. Hvis området er for skrøbeligt til at kunne tillade adgang for besøgende, kan der etableres formidlingspunkter i udkanten af zonen. Færdsel er ikke tilladt med bil eller andre køretøjer.

2. VILD NATURZONE

Anvendelse:

Zonen anvendes i områder, der driftes med henblik på at udvikle, bevare eller styrke økosystemer under minimal påvirkning af mennesker.

Adgang:

Besøgende kan opleve områdets natur-og kulturarvsværdier gennem frilufts-aktiviteter, som kun kræver få infrastrukturelle faciliteter, der ikke påvirker området karakter og økosystemer. Færdsel er ikke tilladt med bil eller andre køretøjer.

3. EKSTENSIV LANDSKABSZONE

Anvendelse:

Zonen anvendes i områder, der har en overvejende ekstensiv drift og derved fremstår som naturprægede landskabsområder med mulighed for at besøgende kan opleve områdets natur-og kulturarvsværdier.

Adgang:

Besøgende kan færdes i området via stisystemer (cykel, vandring, heste etc.) med få infrastrukturelle faciliteter, der ikke eller kun i mindre grad påvirker områdets karakter og økosystemer. Begrænset adgang med biler i området.

4. FRILUFTSLIVSZONE

Anvendelse:

Zonen anvendes i områder, som kan rumme en bred vifte af faciliteter, som formidler naturen og kulturelle værdier samt understøtter det generelle friluftsliv i zonen. Her er der mulighed for at etablere primitive overnatningsfaciliteter. Faciliteter skal tilpasses områdets karakter og udtryk, og påvirkningen af øko-systemer skal begrænses mest muligt.

Adgang:

Der kan skabes direkte adgang med biler og andre køretøjer, og besøgende kan generelt færdes frit i hele området under hensyntagen til gældende regler.

5. CENTERZONE

Anvendelse:

Zonen anvendes på lokationer, hvor der ønskes en koncentration af besøgstjenester og servicefaciliteter, herunder også administrative funktioner. Der kan etableres større faciliteter, der understøtter disse funktioner. Faciliteter skal indpasses i områdets karakter og udtryk, men må i denne zone gerne have karakter af landmark.

Adgang:

Der er fri adgang til zonen og god mulighed for parkering. Zonen kan med fordel have karakter af gateway eller ankomstportal til naturområdet, ligesom der er mulighed for mere kommercielle attraktioner eller overnatningsformer.

UDVIKLINGS PRINCIPPER

Gateways og ankomstpunkter

At brugerne ledes ind til naturoplevelserne via gateways og ankomstpunkter, som imødekommer deres behov både før og efter oplevelsen samt giver overblik over områdets muligheder.

Bæredygtig mobilitet

At der fremmes en bæredygtig mobilitet i naturområderne, og at der sikres tilgængelighed for brugere med særlige behov.

Stedsspecifikke faciliteter og seværdigheder

At faciliteter tilpasses landskabet og tager afsæt i stedsspecifikke kvaliteter samt at særlige attraktioner kan opleves uden at blive overbelastet.

Overnatningskapacitet

At der er mulighed for primitiv overnatning på steder med lange ruter, som tilbagelægges over flere dage, og/eller mulighed for anden kommerciel overnatning på steder med et stort udbud af oplevelsesmuligheder.

Code of conduct

At fremme en ønsket brugeradfærd gennem tydelig information om passende adfærd og regler i området.

STRATEGISK PLANLÆGNING

**Fem udviklingsprincipper udgør
de strategiske hovedgreb for den
fysiske planlægning.**

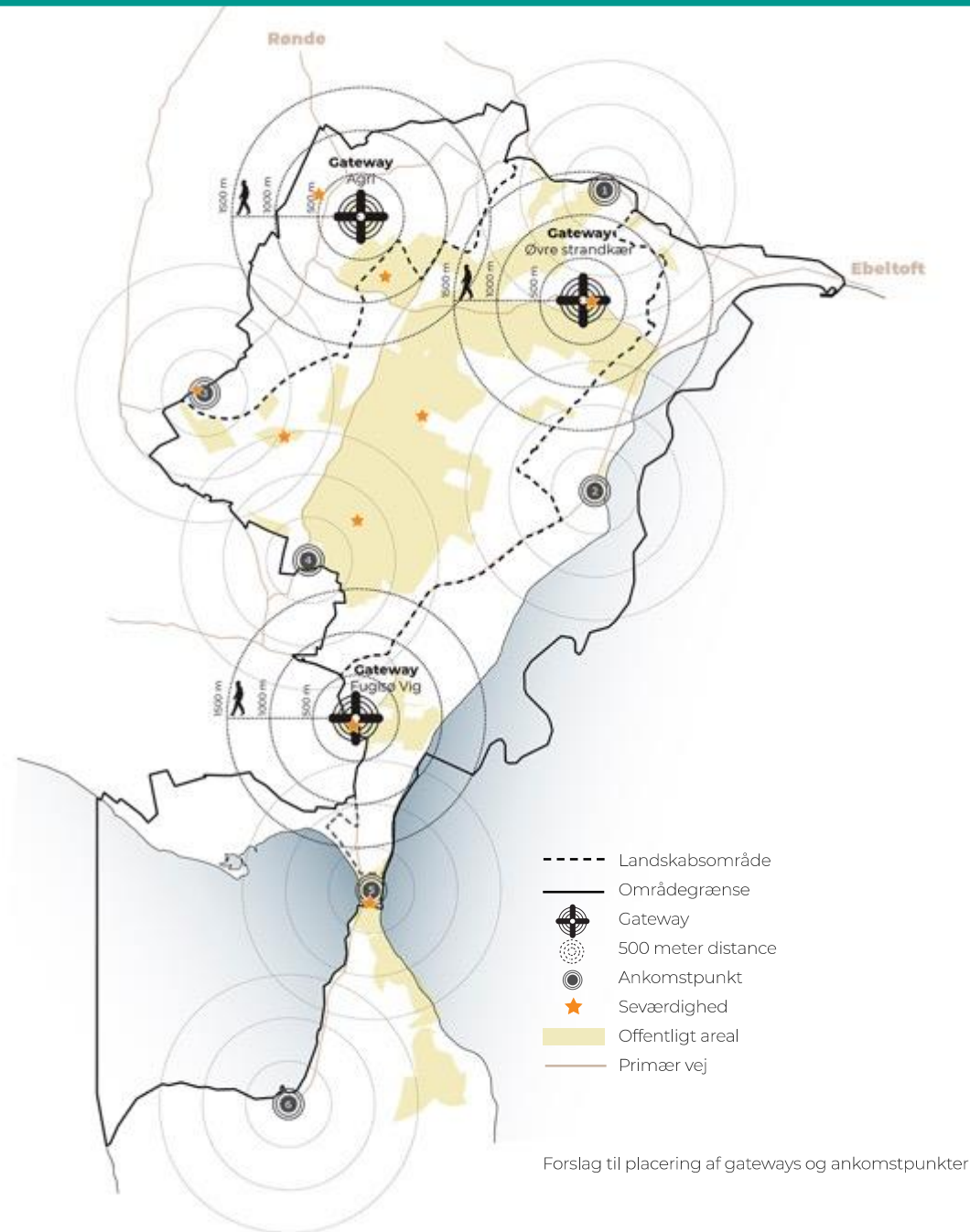

PRINCIP #1: GATEWAYS OG ANKOMST- PUNKTER

Ankomst ved gateways giver god tilgængelighed til Mols Bjerge.

Gateways er større indgang til naturområder

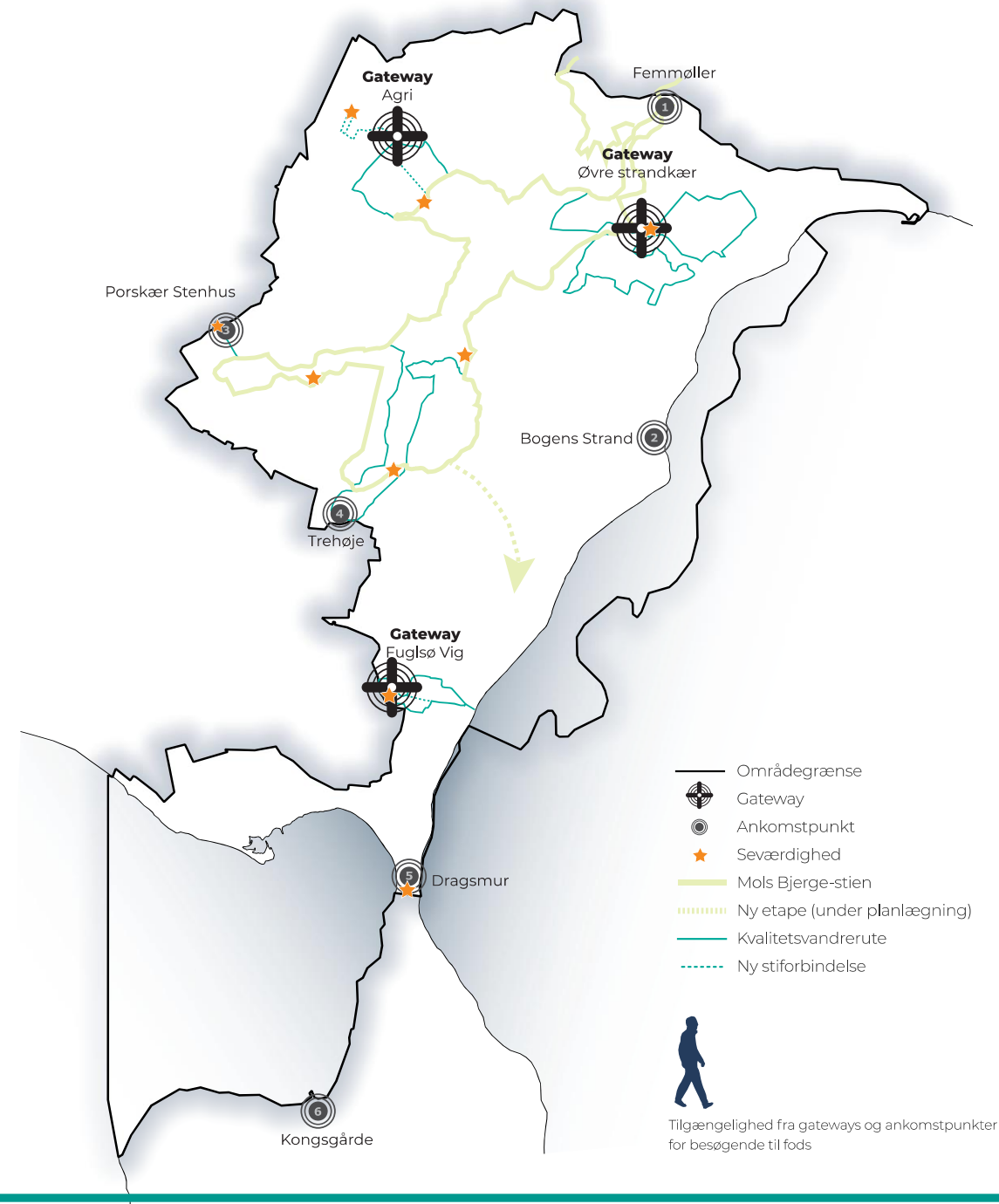
Ved en gateway er der bl.a. servicefaciliteter, parkeringsmuligheder og information om området. Ved at placere gateways strategisk i et område er det muligt at styre brugernes adfærd og færdsel i et område, herunder;

PRINCIP #2: BÆREDYGTIG MOBILITET

Mols Bjerge skal opleves til fods eller på cykel.

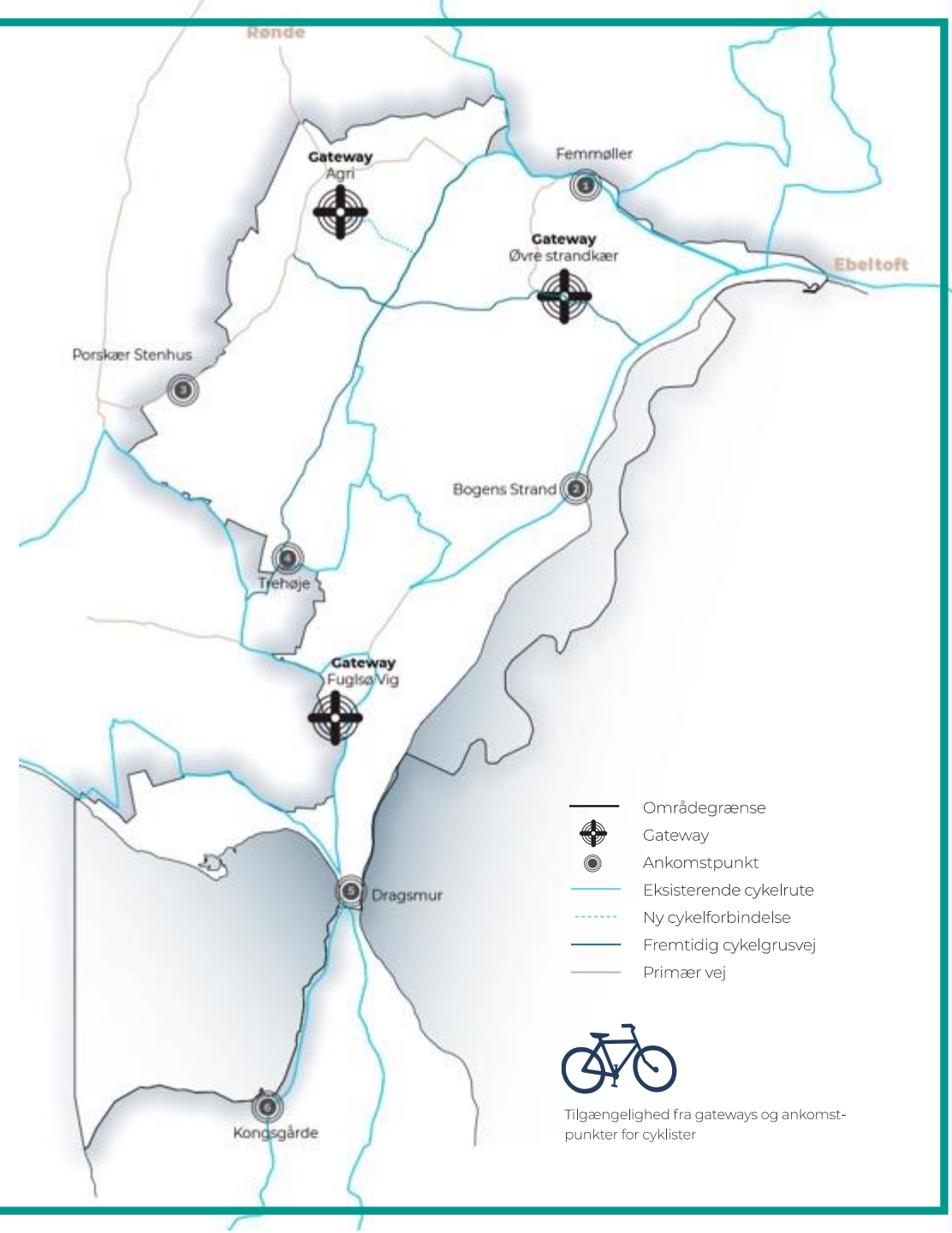
Tilgængeligheden sikres for besøgende til fods ved, at der fra alle gateways og ankomstpunkter er stiforbindelse til Mols Bjerge-stien, som giver mulighed for forskellige ruter rundt i Mols Bjerge.

PRINCIP #2: BÆREDYGTIG MOBILITET (FORTSAT)

Fra gateways og ankomstpunkter sikres cykelsti frem til enten Mols Bjerge Vej, den tværgående grusvej mellem Agri og Øvre Strandkær (markeret med mørk blå farve på kortet) eller via landeveje rundt om Mols Bjerge.

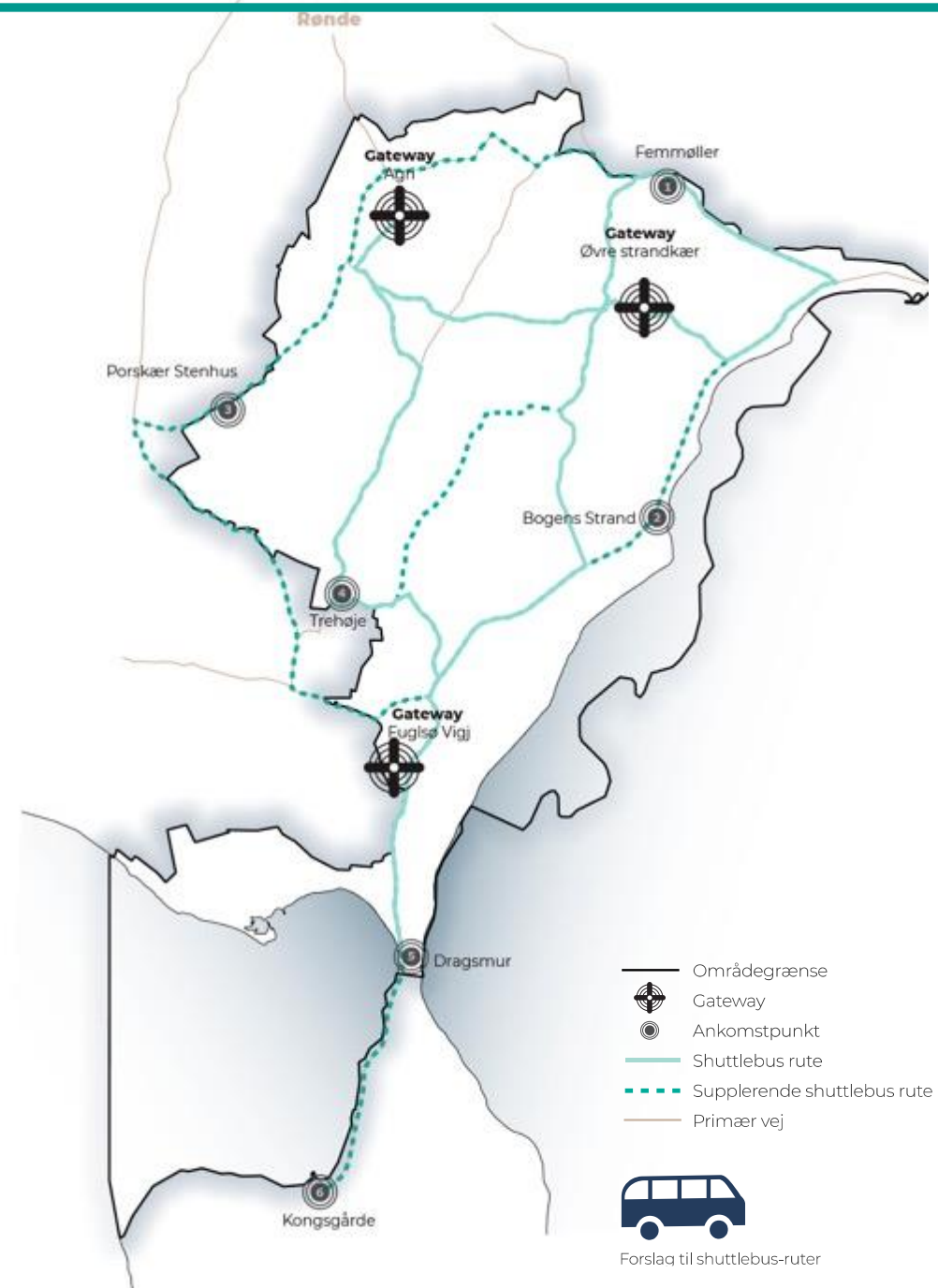
De eksisterende cykelruter bevares (markeret med lys blå på kortet), og der skabes ny cykelforbindelse fra Gateway Agri til Mols Bjerge Vej (markeret med lyseblå prikket linje på kortet).

PRINCIP #2: BÆREDYGTIG MOBILITET (FORTSAT)

Det vil også være muligt at komme rundt i udvalgte dele af Mols Bjerge med shuttlebus. Shuttlebussen er primært tænkt som en mulighed for at komme til og fra de enkelte gateways og ankomstpunkter, så man f.eks. kan parkere ved en gateway, gå eller cykle gennem Mols Bjerge til en anden gateway, og tage shuttlebussen tilbage til sin bil. på kortet).

PRINCIP #3: STEDSSPECIFIKKE FACILITETER OG SEVÆRDIGHEDER

Faciliteter der som minimum
skal være til stede ved alle
gateways og ankomstpunkter:

TOILET

AFFALDS-
HÅNDTERING

VANDPOST

BORDE/BÆNKE

INFOTAVLE

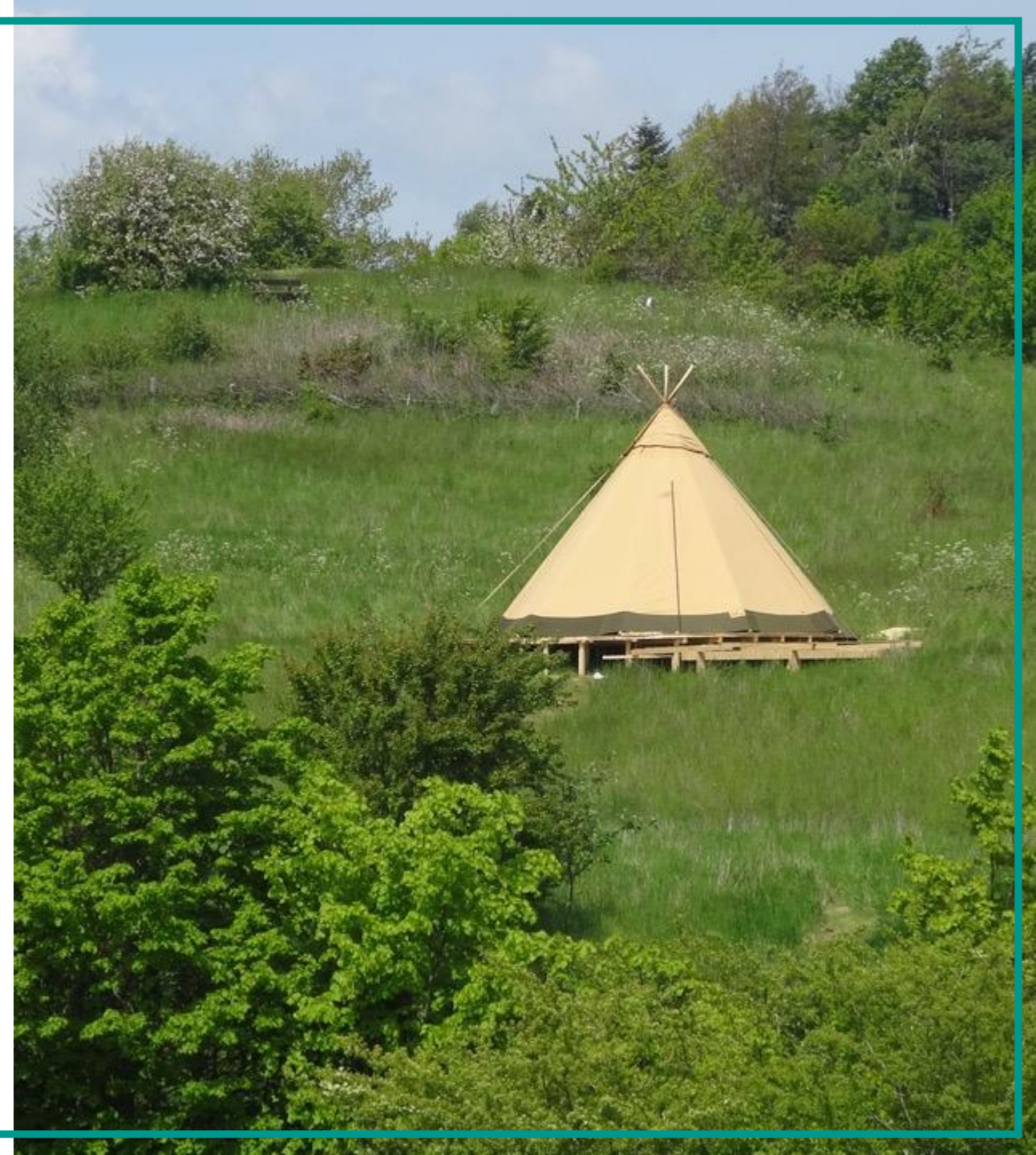

BIKESTATION

PRINCIP #4: **OVERNATNINGS-** **KAPACITET**

Overnatningskapacitet understøtter længere ophold på destinationen.

I Mols Bjerge kan primitive overnatningsformer i tilknytning til eksempelvis gateways og ankomstpunkter understøtte især vandre- og cykelture, mens også Femmøller shelterplads private glamping og Bed & Breakfasts i nærområdet er væsentlige for at tilbyde et varieret overnatningsudbud.

PRINCIP #5: CODE OF CONDUCT

Ønsket adfærd understøttes af "Code of Conduct" og wayfinding.

Hos Nationalpark Mols Bjerger er principper for code of conduct under udvikling i et selvstændigt projekt. Code of conduct er et adfærdskodeks, som giver de besøgende en klar information om, hvor og hvordan, de bør færdes under deres besøg i Mols Bjerger.

ANBEFALING TIL BRUG AF VEJE OG STIER I MOLS BJERGE

GRUSVEJE

- Til fods
- Til fods med hund
- På cykel
- Til hest
- Særlige behov for tilgængelighed
- Alle med vejret til privat fællesvej eller bopæl på offentlig vej (også i bil)

STIER I DYREFOLDE

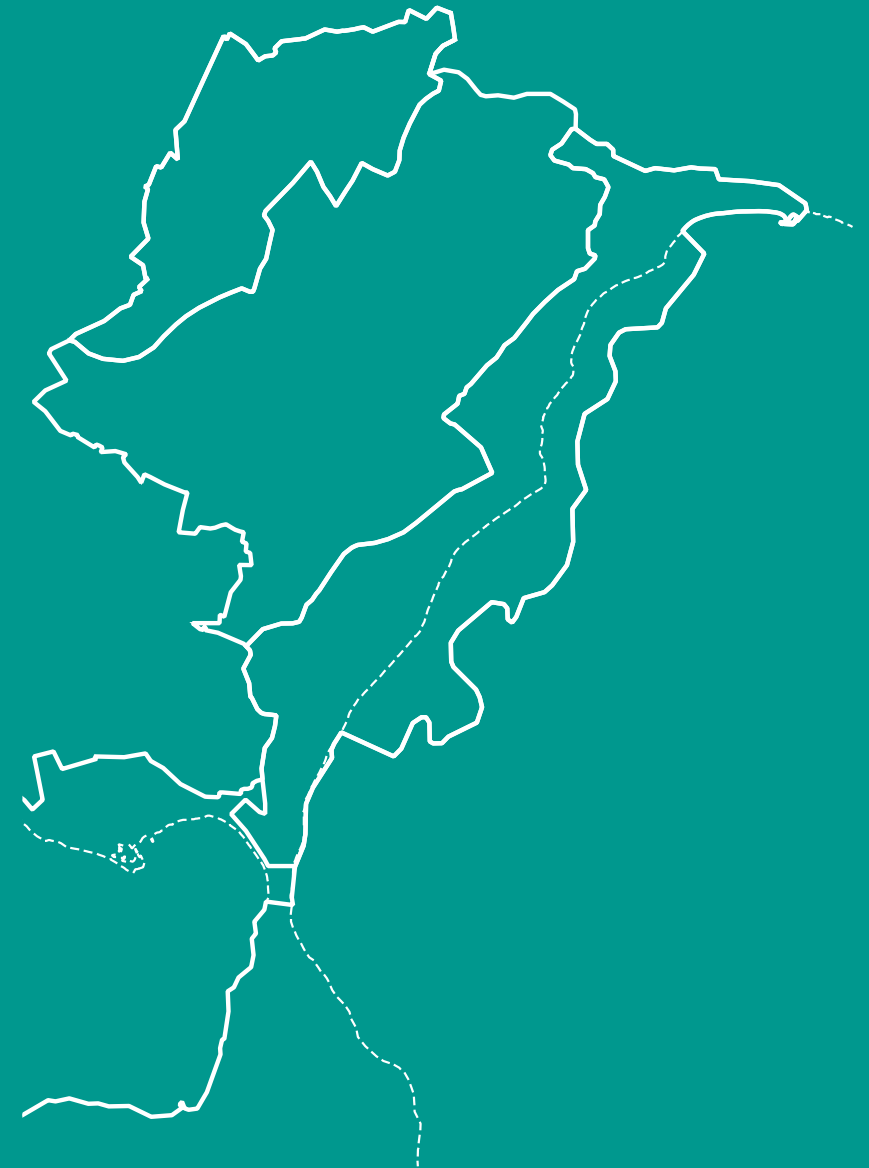
- Til fods uden hund

STIER UDEN FOR DYREFOLDE

- Til fods
- Til fods med hund
- På cykel, hvis markeret cykelrute
- På hest, hvis markeret riderute

RETNINGSLINJER FOR PLANLÆGNING

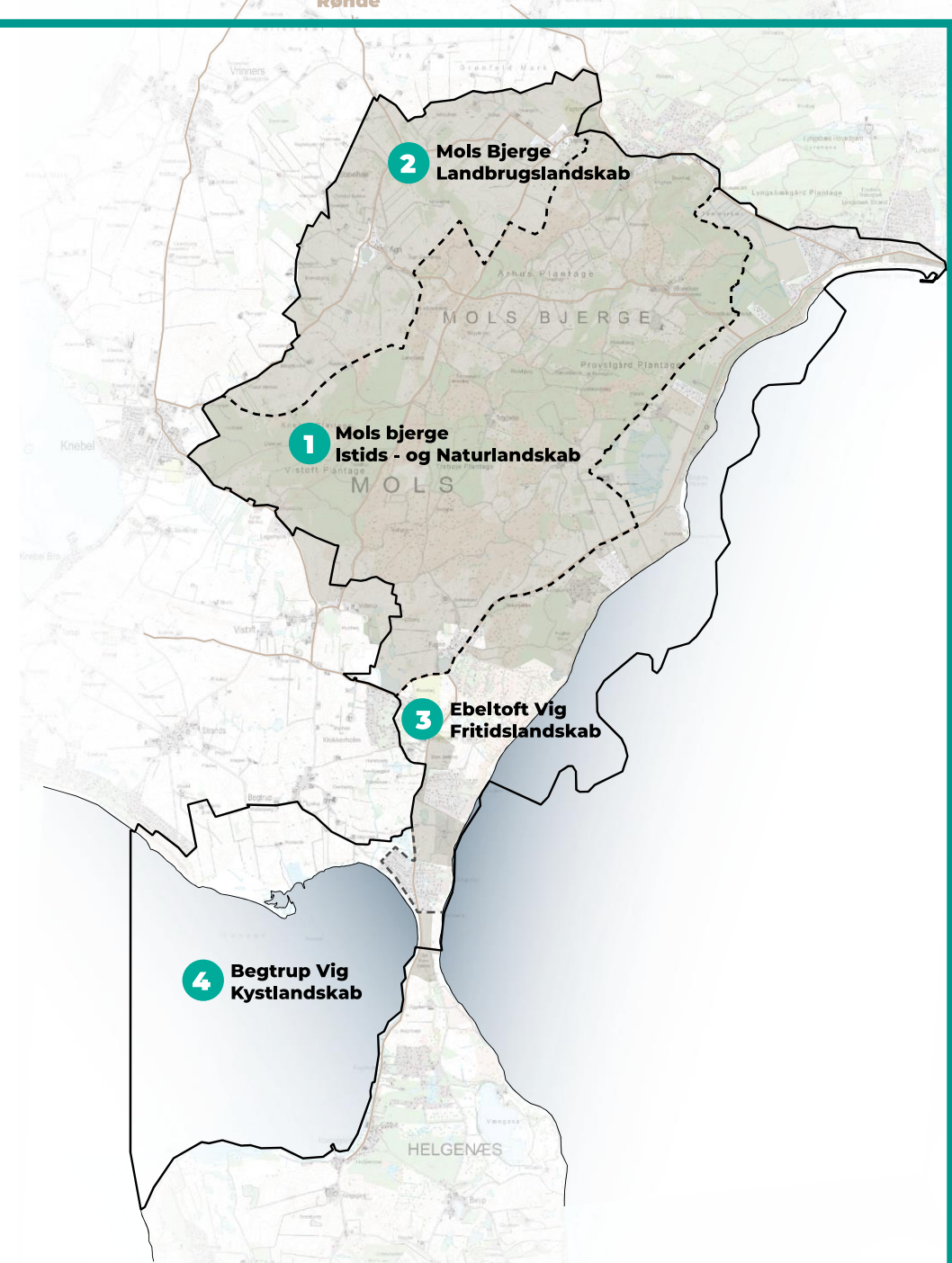
De følgende kapitler gennemgår, hvilke retningslinjer, der bør gælde for fysisk planlægning i de fire landskabsområder.

FIRE LANDSKABSOMRÅDER I FOKUS

Udviklingsplanen tager afsæt i landskabet i og omkring Mols Bjerger, som rummer helt enestående kvaliteter af både naturmæssig og kulturhistorisk værdi. På trods af korte geografiske afstande er der en stor variation i landskabet og dets karakterer, sårbarhed, muligheder og udtryk.

Området er derfor inddelt i fire overordnede landskabsområder, som adskiller sig fra hinanden på karakter og sårbarhed, men fremstår karakteristisk og ensartet inden for området, dog med variationer i landskabet.

LANDSKABSOMRÅDE 1: MOLS BJERGE ISTIDS- OG NATURLANDSKAB

Hvad skal der ske?

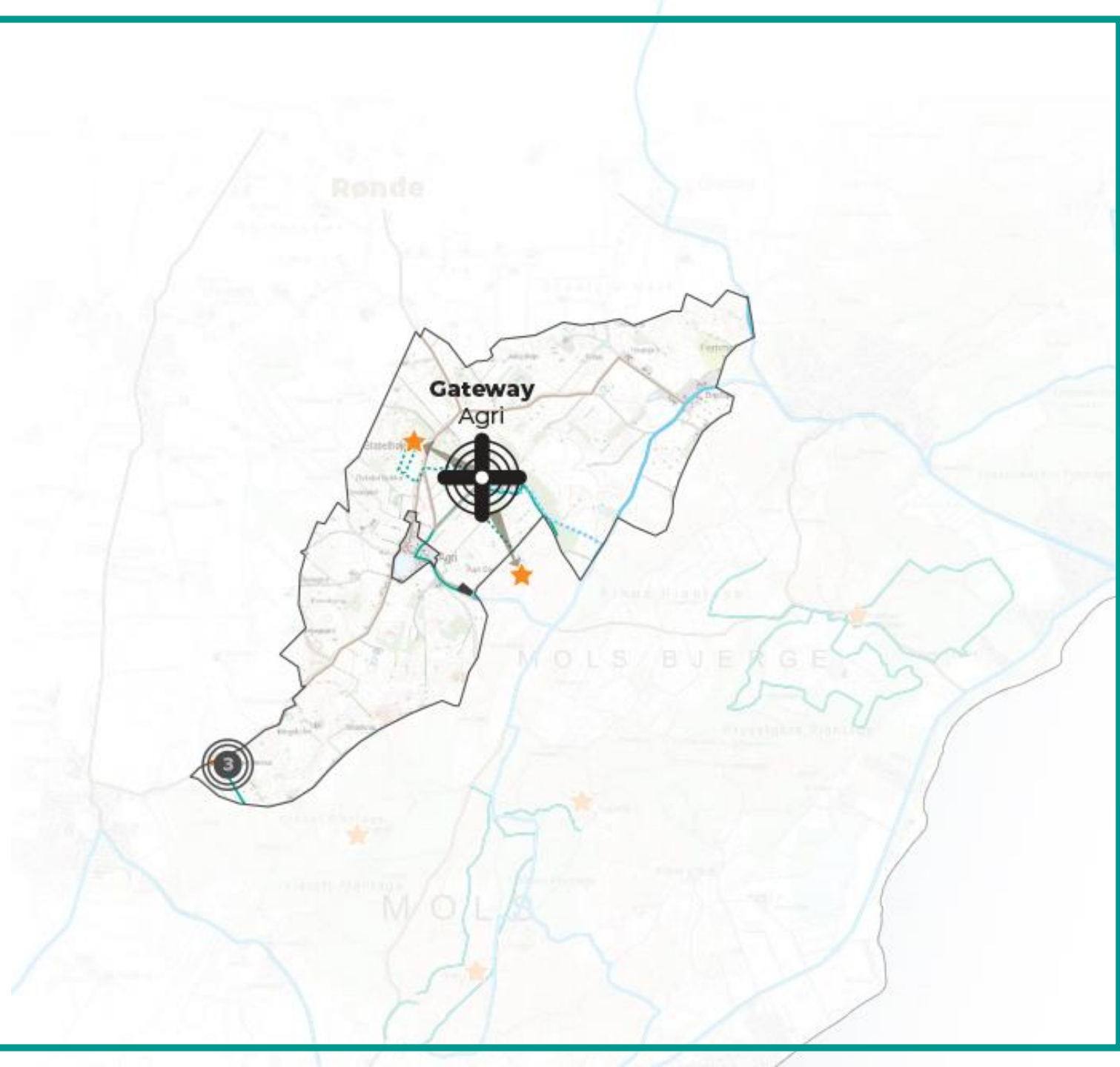
Landskabet er under stort pres fra biler og mange besøgende. Der er behov for at fredeligholde den centrale del af Mols Bjerges grusveje fra biler. Der etableres derfor nye ankomstpunkter med mulighed for bæredygtige transportformer til fods og på cykel i periferien af området.

LANDSKABSOMRÅDE 2: MOLS BJERGE LANDBRUGSLANDSKAB

Hvad skal der ske?

Området er under forandring med nye naturgenopretningsprojekter. For at skabe bedre sammenhæng til den centrale del af Mols Bjerger skabes nye stiforbindelser og en nyt ankomstcenter "Gateway Agri", som skal skåne Agri by for trafik.

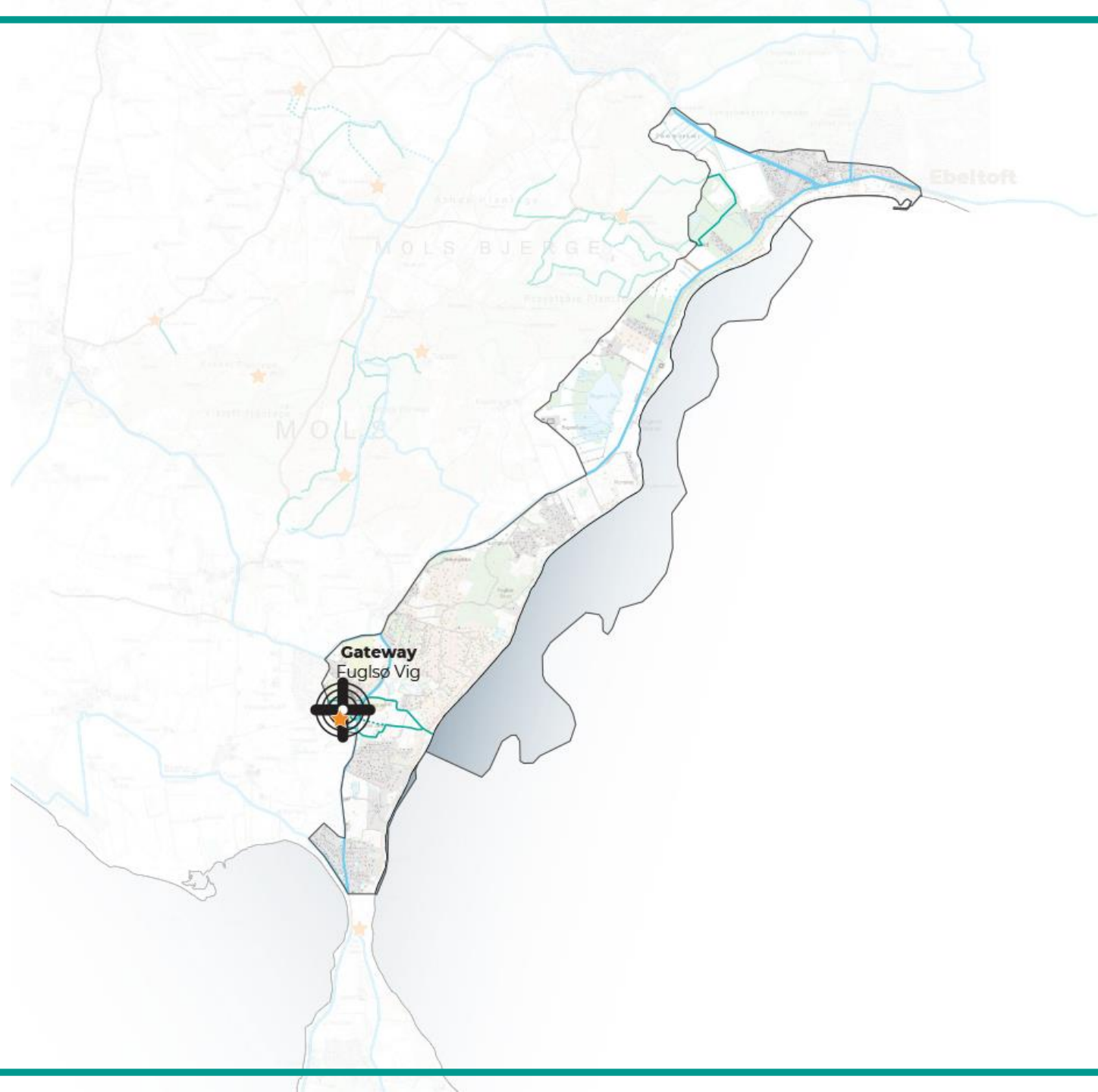

LANDSKABSOMRÅDE 3: EBELTOFT VIG FRITIDSLANDSKAB

Hvad skal der ske?

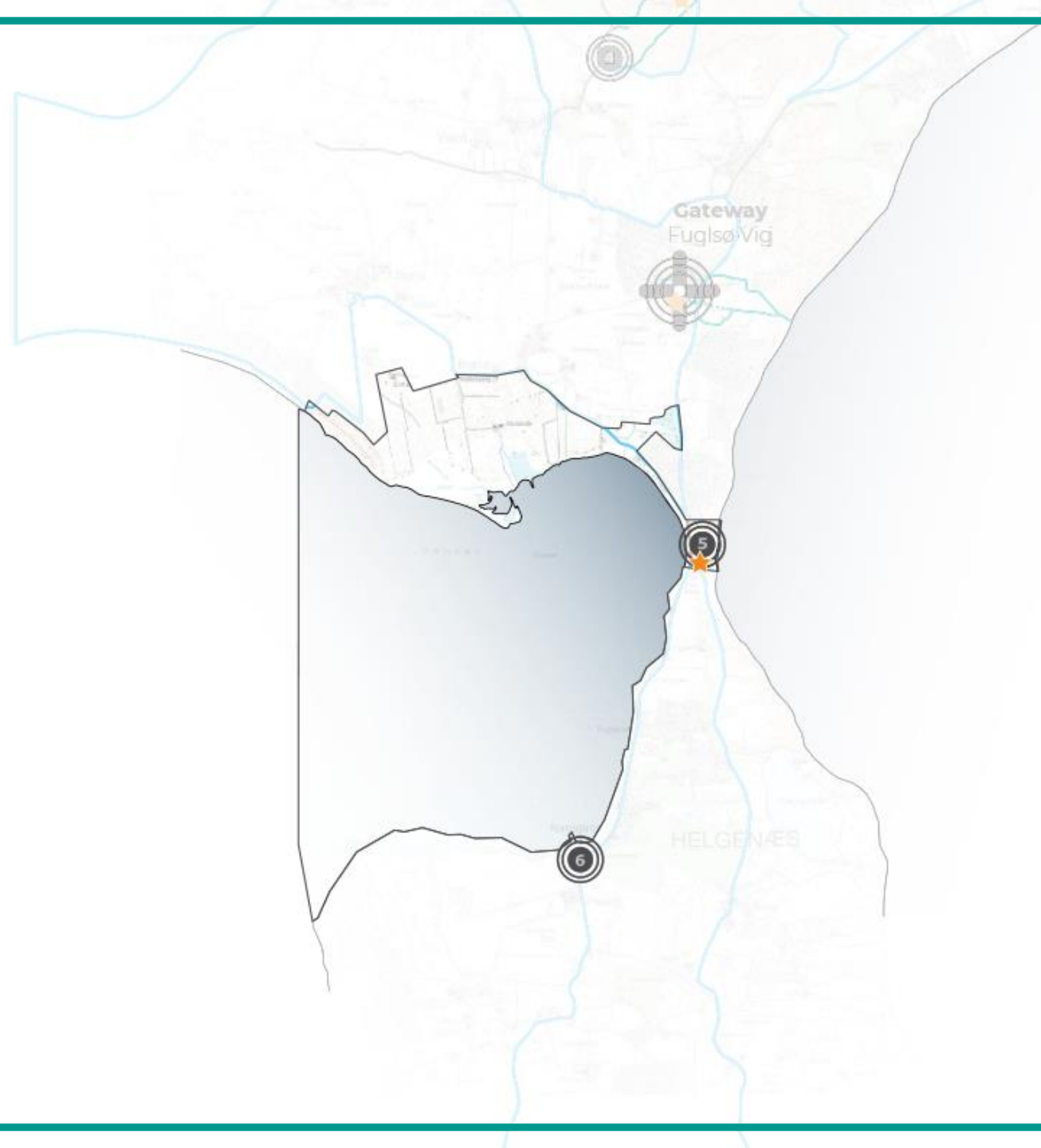
Ebeltoft Vig skal styrkes som friluftslivslandskab med især aktiviteter på og ved vand. Fuglsø Strand opgraderes med nye faciliteter, og Naturcenter Karpenhøj styrkes som omdrejningspunkt for friluftsliv.

LANDSKABSOMRÅDE 4: BEGTRUP VIG KYSTLANDSKAB

Hvad skal der ske?

Begtrup Vig Kystlandskab skal styrkes som ramme for stille aktiviteter på og ved vand - herunder kajak, lystfiskeri, sejlads og fuglekiggeri.

SKITSEFORSLAG

Dette kapitel viser skitseforslag for Gateway Agri og Gateway Fuglsø Vig.

SKITSEFORSLAG TIL ETABLERING AF

GATEWAY AGRI

Der er udarbejdet et skitseforslag til etableringen af Gateway Agri. Forslaget har til formål at vise, hvordan området nord for Agri By kan indrettes med faciliteter, som understøtter oplevelser i Mols Bjerge og som giver de besøgende mulighed for at færdes på bæredygtig vis.

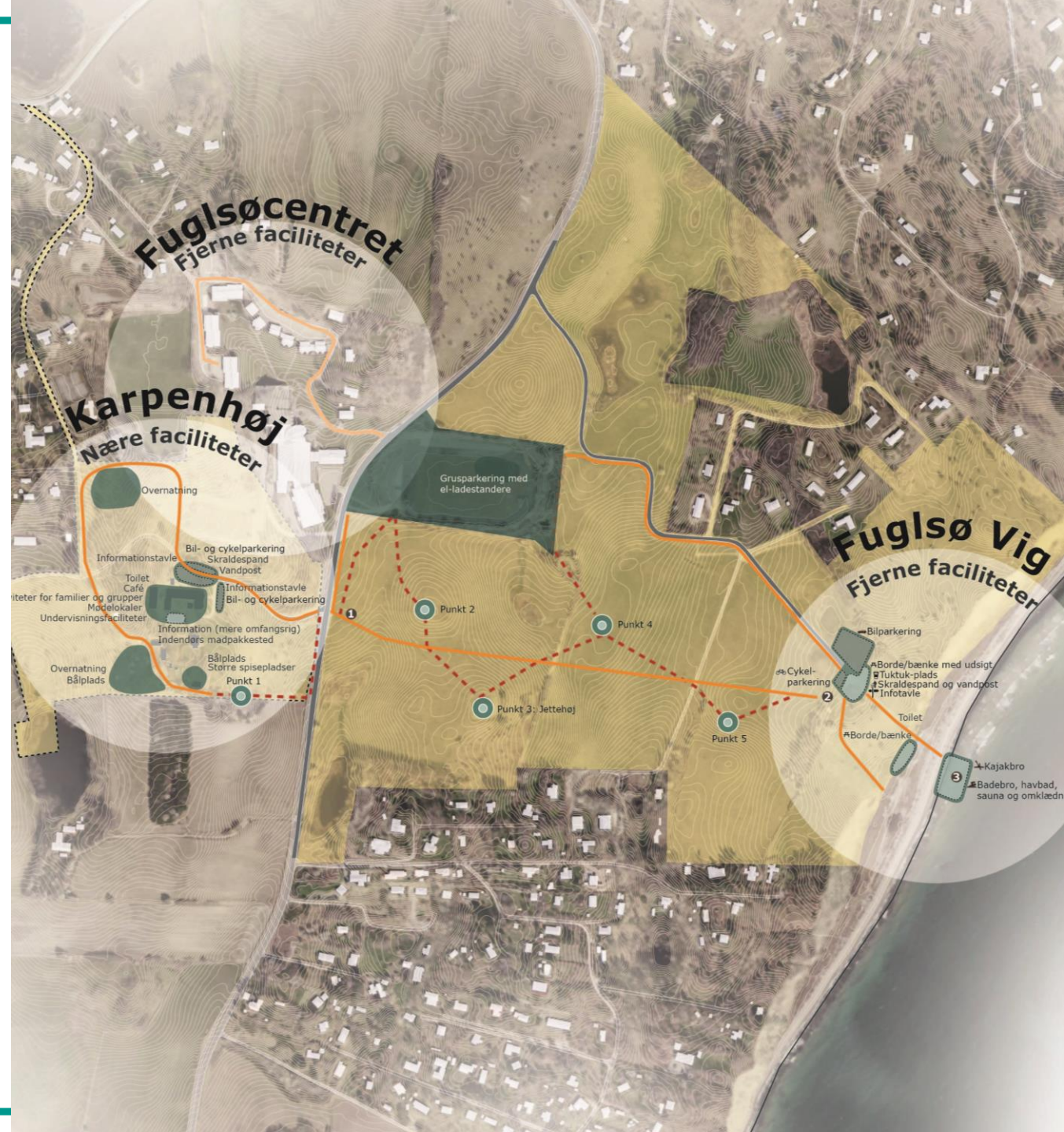
Estimeret anlægssum:
9.600.000 DKK.

SKITSEFORSLAG TIL ETABLERING AF

FUGLSØ VIG

Forslaget har til formål at vise, hvordan områderne ved Karpenhøj Naturcenter, Fuglsøcentret og ved Fuglsø Strand kan indrettes med faciliteter, som især understøtter oplevelser i, på og ved vandet, men også friluftsliv på land. Faciliteterne placeres på areal, der ejes af Naturstyrelsen (markeret med gult på kortet). Estimeret anlægssum: 4.650.000 DKK.

RÆKKEFØLGE PLAN

2022-2024

2022

PÅ VEJ MOD MERE
BÆREDYGTIG
TRANSPORT I MOLS
BJERGE

2023

NYE VANER - STIL
BILEN OG FÅ EN NY
OPLEVELSE AF MOLS
BJERGE

2022

MOLS BJERGE
OPLEVES UDEN BILER

BÆREDYGTIG MOBILITET

Forsøg med
bjergcykler

Etablering af
bike stations

Etablering af
ankomstpunkt
trehøje

Etablering af
Gateway Agri

Etablere
bilfri zone

FORMIDLING

Udvikle og implementere code of
conduct med fokus på udvalgte
brugergrupper

Skiltning af
gateways og
ankomstpunkter

Formidlingsindsats som
understøtter ønsket adfærd
til fods og på cykel

FRILUFTSLIV

Udvikle og implementere code of
conduct med fokus på udvalgte
brugergrupper

Skiltning af
gateways og
ankomstpunkter

RÆKKEFØLGE PLAN

2025-2030

2025

MOLS ER MERE END
BJERGE - FORNYET
FOKUS PÅ VANDET

2028

FORTSAT FOKUS PÅ
AT UDVIKLE EN
BÆREDYGTIG
DESTINATION

2030

NATIONALPARK MOLS
BJERGE ER EN
BÆREDYGTIG OG
ATTRAKTIV DESTINATION
FOR LOKALE OG TURISTER

BÆREDYGTIG MOBILITET

Shuttlebus

Etablering af
gateway
Fuglsø Vig

FORMIDLING

Skiltning af
gateways og
ankomstpunkter

Formidlings-
indsats om
friluftliv på vand

Formidle resultater af
planens realisering + nye
indsatser

FRILUFTSLIV

Kajakfaciliteter
ved Dragsmur

Havbad ved
Fuglsø

Fugleskjul
Begtrup Vig

Ny iscenesættelse
af Porskær
stenhus